

וְכֹלֵם אוֹכְלִים וְנֹהְגִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ שָׂרְאוּי לוֹ.

מִכָּאֵן וְלִהְלֹאֵה יֹאמֵר אָדָם צְרוֹת שְׁלוֹ בּוֹ (שֶׁל לְבוֹ), זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (שם ט) יַעֲנֶה ה' בְּיוֹם צָרָה. (צָרָה) כְּעֶבְרָה שְׂיוֹשְׁבַת בְּצָרָה, כְּדִי לְהַפֵּךְ אֶת כָּלֵם לְהִיּוֹת סְגוּרִים עַל הָאָדָם. וְעַל זֶה כְּתוּב (תַּהֲלִים קמ"ד) אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁכַכָּה לוֹ וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה הוֹלֵךְ לְטַבְרִיָּה. פָּגַע בּוֹ אֲלִיָּהוּ, אָמַר לוֹ, שְׁלוֹם עֲלֶיךָ מוֹרִי. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּמָה עוֹסֵק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרַקִּיעַ? אָמַר לוֹ, בְּקַרְבָּנוֹת עוֹסֵק, וְאוֹמֵר דְּבָרִים חֲדָשִׁים מִשְׁמַךְ. אֲשֶׁרִיךְ! וּבִאֲתִי לְהַקְדִּים לְךָ שְׁלוֹם, וְדַבֵּר אֶחָד רוֹצֵה אֲנִי לְשֹׂאֵל מִמֶּךָ לְהַסְכִּים; בְּיִשְׁבִּיבָה שֶׁל הַרְקִיעַ שְׂאֵלוֹ שְׂאֵלוֹת: הָעוֹלָם הַבָּא אֵין בּוֹ אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, וְהָרִי כְּתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) בְּאֲתִי לִגְנִי אֲחֹתִי כְּלָה וְגו', אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי וְגו'. מִי שְׂאֵין בּוֹ אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, הוּא אוֹמֵר אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יֵינִי עִם חֶלְבִי?!

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מָה הַשִּׁיב לָהֶם? אָמַר לוֹ, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הָרִי בַר יוֹחָאי יֹאמֵר, וּבִאֲתִי לְשֹׂאֵל מִמֶּךָ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמָה חֲבִיבוֹת חֲבִיב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, וּמַרְבּוּי הָאֲהָבָה שְׂאוֹהֵב אוֹתָהּ, שְׁנֵה מַעֲשָׂיו מִמָּה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה. שְׂאָף עַל גֵּב שְׂאֵין דְּרָכָיו בְּאֲכִילָה וְשִׁתְיָה - בְּגִלְלַת הָאֲהָבָה אֲכַל וְשָׁתָה. הוֹאִיל וּבָא אֲצִלָּה, עֲשֵׂה רְצוֹנָה. כְּלָה נִכְנְסֵת לְחֶפֶז וְרוֹצֵה לְאָכֵל, אֵין זֶה דִּין שְׂיֵאכֵל חֲתָנָה עִמָּה אֵף עַל גֵּב שְׂאֵין דְּרָכָו לְעִשׂוֹת כֶּף? ! זֶהוּ שְׁכַתּוֹב בְּאֲתִי לִגְנִי אֲחֹתִי כְּלָה. הוֹאִיל וּבִאֲתִי אֲצִלָּה וְלַעֲלוֹת עִמָּה לְחֶפֶז, אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי וְגו'.

(תַּהֲלִים קמ"ה) יַבִּיעוּ. יִרְנְנוּ. יֹאמְרוּ. יִדְבְּרוּ. וְכִלְהוּ אֲכַלִּין וְאֲתַהַנִּיין כָּל חַד וְחַד פְּדָקָא חֲזִי לִיה. מִכָּאֵן וְלִהְלֹאֵה לִימָא בַר נָשׁ עֲאֲקוּ דִּילִיָּה בִּיה (ס"א דְּלְבִיָּה), הָדָא הוּא דְכָתִיב, (תַּהֲלִים כ) יַעֲנֶה יְי בְּיוֹם צָרָה. (עֲאֲקוּ) כְּעוֹבְרֵתָא דִּיתְבָּא בְּעֲאֲקוּ, לְאֲתַהַפְכָּא כְּלָהוֹן סְיִגוּרִין עֲלִיָּה דְּבַר נָשׁ. וְעַל דָּא כְּתִיב (תַּהֲלִים קמ"ד) אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁכַכָּה לוֹ וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן הָוָה אֲזִיל לְטַבְרִיָּא, פָּגַע בִּיה אֲלִיָּהוּ, אָמַר לִיה שְׁלָמָא עֲלִיָּה דְמוֹר. אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּמֵאִי קָא עֲסִיק קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּרַקִּיעַ. אָמַר לִיה בְּקַרְבָּנוֹת עֲסִיק, וְאָמַר מְלִין חֲדָתִין מִשְׁמַךְ, וּפָאָה אֲנִתְּ, וְאֲתִינָא לְאֲקִדְמָא לְךָ שְׁלָם, וּמְלָה חֲדָא בְּעִינָא לְמִשְׂאֵל מְנָךְ, לְאֲסַכְמָא. בְּמִתְיַבְתָּא דְרַקִּיעַ שְׂאֲלֵתָא שְׂאִילוֹ, עֲלָמָא דְאֲתִי לִית בִּיה אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, וְהָא כְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ה) בְּאֲתִי לִגְנִי אֲחֹתִי כְּלָה וְגו', אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי וְגו'. מֵאן דְּלִית בִּיה אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, אִיהוּ אָמַר אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יֵינִי עִם חֶלְבִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְקוֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מָאִי קָא אֲתִיב לוֹן. אָמַר לִיה, אָמַר קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, הָא בַר יוֹחָאי יֵימָא. וְאֲתִינָא לְמִשְׂאֵל מְנָךְ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמָה חֲבִיבוֹ חֲבִיב קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל, וּמַסְגִּיאוֹ דְרַחֲמִימוֹ דְרַחֲמִים לָהּ, שְׁנֵי עוֹבְדוּי מִמָּה דְהוּא עֲבִיד. דְאָף עַל גֵּב דְלָאו אֲוִרְחוּי בְּמִיכְלָא וּמִשְׁתְּיָא, בְּגִין רַחֲמִימוֹתָא, אֲכִיל וְשָׁתָה. הוֹאִיל וְאֲתִי לְגַבָּה, עֲבִיד רְעוּתָהּ. כְּלָה עֵיילַת לְחוּפָּה, וּבְעַת לְמִיכָל, לִית דִּין דְיִיכוֹל חֲתָנָה בְּהָדָה, אֵף עַל גֵּב דְלָאו אֲרַחֲיָה לְמַעַבְדַּד הָכִי. הָדָא הוּא דְכָתִיב בְּאֲתִי לִגְנִי אֲחֹתִי כְּלָה. הוֹאִיל וְאֲתִינָא לְגַבָּה, וְלְמִיעַל בְּהָדָה לְחוּפָּה, (דף רמ"ב ע"א) אֲכַלְתִּי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי וְגו'.

וְיִלְפִינָן מִדָּוֶד, דְּזַמִּין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשְׁנֵי עוֹבְדֵי מַמְה דְּאַרְחֻי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קַבִּיל וְעָבִיד רְעוּתֵיהּ. זַמִּין לְמַלְכָּא וּמִטְרוּנִיתָא בְּהִדְיָה, הָדָא הוּא דְכִתְיִב, (תהלים קלב) קוּמָה יִי לְמַנוּחַתְךָ אַתָּה וְאַרְוֶן עֵזְךָ. מַלְכָּא וּמִטְרוּנִיתָא כַּחְדָּא, בְּגִין דְּלֹא לְאַפְרָשָׁא לֹוֶן, שְׁנֵי מְאֲנִין, וְשְׁנֵי עוֹבְדִין דְּמַלְכָּא.

וְהוּוּ שְׁכִתּוּב (שם) כְּהִנִּיךְ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יִרְנְנוּ בְּעִבּוֹר דָּוֶד וְגו'. כְּהִנִּיךְ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק? ! לְוִיךְ צִרִיךְ לְכַתֵּב! שְׁהִרִי צֶדֶק מִצַּד הַלְוִיִּים הוּא. וַחֲסִידֶיךָ יִרְנְנוּ! לְוִיךְ יִרְנְנוּ צִרִיךְ לְכַתֵּב! שְׁהִרִי רְנָה וְזַמְרָה הִיא בְּלוִיִּים. וְהוּא שְׁנָה וְאַמֵּר כְּהִנִּיךְ וַחֲסִידֶיךָ, שְׁהֵם מִצַּד הַיְמִין.

אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, דָּוֶד, אֵין דְּרַפִּי כְּךָ. אָמַר דָּוֶד, בְּעִבּוֹר דָּוֶד עֲבַדְךָ אֵל תִּשָּׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ. תְּקוּן שְׁאֲנֵי תְּקַנְתִּי, אֵל תִּשְׁנָה אוֹתוֹ. אָמַר לוֹ, דָּוֶד, הוּאִיל וְזַמְנַת אוֹתִי, יֵשׁ לִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ, וְלֹא רְצוֹנִי. וְלִמְדִים מִכָּאן דְּרַךְ הָעוֹלָם, שְׁמִי שְׁמוֹזְמָן לְאַחַר, אוֹתוֹ שְׁבָא אֲצִלוֹ יֵשׁ לוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ אִף עַל גַּב שְׁאִין דְּרַכּוֹ בְּכַךְ.

הָדָא הוּא דְכִתְיִב, (תהלים קלב) כְּהִנִּיךְ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יִרְנְנוּ, בְּעִבּוֹר דָּוֶד וְגו'. כְּהִנִּיךְ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק, לְוִיךְ מִיבְעֵי לֵיהּ, דְּהָא צֶדֶק מִסְטָרָא דְלִוְיָאֵי אִיהוּ. וַחֲסִידֶיךָ יִרְנְנוּ, לְוִיךְ יִרְנְנוּ מִיבְעֵי לֵיהּ, דְּהָא רְנָה וְזַמְרָה בְּלוִוְיָאֵי נִינְהוּ, וְאִיהוּ שְׁנֵי וְאַמֵּר, כְּהִנִּיךְ וַחֲסִידֶיךָ, דְּאֵינוּן מִסְטָרָא דִימִינָא.

אָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דָּוֶד לָאו אוֹרְחָ דִּילֵי הַכִּי. אָמַר דָּוֶד, בְּעִבּוֹר דָּוֶד עֲבַדְךָ אֵל תִּשָּׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ. תְּקוּנָא דְאַנָּא תְּקִינַת, לָא תִשְׁנָה לֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, דָּוֶד, הוּאִיל וְזַמִּינַת לִי, אֵית לִי לְמַעַבַּד רְעוּתְךָ, וְלָאו רְעוּתִי. וְיִלְפִינָן מִהָאֵי, אוֹרְחָא דְעֵלְמָא, דְּמֵאן דְּזַמְזָן לְאַחְרָא, הֵהוּא דְאַתִּי לְגַבִּיָּה, אֵית לֵיהּ לְמַעַבַּד רְעוּתֵיהּ, אִף עַל גַּב דְּלָאו אוֹרְחֵיהּ בְּכַךְ.

כְּךָ (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם וְגו', הוּאִיל וְאַתָּא חֲתָן לְגַבִּי כְלָה, אִף עַל גַּב דְּלָאו אוֹרְחֵיהּ לְמִשְׁכַּב. אֲלֵא בְּכָרִים וּכְסֻתוֹת, וְאִיהִי יְהִבָּה לֵיהּ אֲבָנִין לְמִשְׁכַּב, כְּלָא יְקַבֵּל בְּרְעוּתָא דְלִבָּא. הָדָא הוּא דְכִתְיִב, וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא, עַל אֵינוּן אֲבָנִין, אִף עַל גַּב דְּלָאו אוֹרְחֵיהּ בְּכַךְ.

כְּךָ (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם וְגו'. הוּאִיל וּבָא חֲתָן אֲצֵל הַכְּלָה, אִף עַל גַּב שְׁאִין דְּרַכּוֹ לְשִׁכְבַּ אֲלֵא בְּכָרִים וּכְסֻתוֹת, וְהִיא נִתְנָה לוֹ אֲבָנִים לְשִׁכַּב - הַכֵּל יְקַבֵּל בְּרִצּוֹן הַלֵּב. זְהוּ שְׁכִתּוּב וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא, עַל אוֹתָם אֲבָנִים, אִף עַל גַּב שְׁאִין דְּרַכּוֹ בְּכַךְ.

אִף גַּם כָּאן, אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עִם דְּבִשֵׁי אִף עַל דְּבִשֵׁי - אִף עַל גַּב שְׁאִין דְּרַכּוֹ בְּכַךְ, בְּגַלְל אַהֲבָה שֶׁל הַכְּלָה. וְעַם כֵּל זֶה בְּבִיתָהּ שֶׁל הַכְּלָה, וְלֹא אִף גַּם דְּלָאו אוֹרְחֵיהּ בְּכַךְ.

אִף גַּם כָּאן, אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עִם דְּבִשֵׁי אִף עַל גַּב דְּלָאו אוֹרְחֵיהּ בְּכַךְ, בְּגִין רַחֲמֵי דְכְלָה. וְעַם כֵּל דָּא כְּבִיתָא דְכְלָה וְלֹא כְּאַתְרָא אַחְרָא. בְּאַתְרֵיהּ לָא אָכִיל וְלֹא שְׁתִּי,

אִף גַּם כָּאן, אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עִם דְּבִשֵׁי אִף עַל גַּב דְּלָאו אוֹרְחֵיהּ בְּכַךְ, בְּגִין רַחֲמֵי דְכְלָה. וְעַם כֵּל דָּא כְּבִיתָא דְכְלָה וְלֹא כְּאַתְרָא אַחְרָא. בְּאַתְרֵיהּ לָא אָכִיל וְלֹא שְׁתִּי,